

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Plzni rozhodl samosoudkyní JUDr. Alenou Hockou ve věc

žalobkyně: R. T., narozená X, bytem X,
proti
žalované: Česká správa sociálního zabezpečení, IČ 00006963, Křížová 25,
225 08 Praha 5 (dále jen ČSSZ),

v řízení o žalobě ze dne 14.7.2023 proti rozhodnutí žalované ze dne 18.5.2023 č.j. X o
invalidní důchod,

takto:

- I. Rozhodnutí žalované České správy sociálního zabezpečení ze dne 18.5.2023 č.j. X se
zrušuje a věc se vrací k dalšímu řízení žalované.
- II. Žádný z účastníků nemá nárok na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

1. Včasnou žalobou ze dne 20.7.2022 se žalobkyně domáhala přezkoumání napadeného
rozhodnutí žalované ze dne 18.5.2023 č.j. X, jehož kopii připojila, jímž bylo rozhodnuto
takto:

Rozhodnutí České správy sociálního zabezpečení č.j. X ze dne 20.1.2023 se mění tak, že:

I. Pro nesplnění podmínek ustanovení § 39 odst. 2 písm. c) zákona č. 155/1995 Sb., o
důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů (dále jen **zákon**), se žádost
účastnice řízení o změnu výše invalidního důchodu z důvodu zhoršení zdravotního
stavu zamítá.

II. Podle ustanovení § 56 odst. 1 písm. e) za použití ustanovení § 56 odst. 1 písm. c) a
podle ustanovení § 41 odst. 3 zákona se účastníci řízení od 24.6.2023 snižuje výše
prvního stupně. Invalidní důchod pro invaliditu prvního stupně činí 9.862 Kč-
měsíčně.

2. V **odůvodnění rozhodnutí ze dne 18.5.2023 č.j. X** žalovaná mimo jiné uvedla, že rozhodnutím č.j. X ze dne 20.1.2023 podle § 41 odst. 3 a pro nesplnění podmínek § 39 odst. 2 písm. c) zákona zamítla žádost žalobkyně o změnu výše invalidního důchodu z důvodu zhoršení zdravotního stavu s tím, že jí nadále náleží invalidní důchod pro invaliditu druhého stupně. Toto rozhodnutí bylo žalobkyni doručeno dne 3.2.2023. Dále bylo uvedeno, že podle vypracovaného posudku lékařky ČSSZ o invaliditě ze dne 2.5.2023 je žalobkyně invalidní podle § 39 odst. 1 zákona, nejde však již o invaliditu druhého stupně, ale jde o invaliditu prvního stupně dle § 39 odst. 2 písm. a) zákona a pokles pracovní schopnosti 35%; datum změny stupně invalidity bylo stanoveno ke dni 19.1.2023, předtím šlo o invaliditu druhého stupně. Rozhodující příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu žalobkyně s nejvýznamnějším dopadem na pokles její pracovní schopnosti je zdravotní postižení uvedené v kapitole XIII (*postižení svalové a kosterní soustavy*), oddílu E, položce 1c) přílohy k vyhlášce č. 359/2009 Sb., o posuzování invalidity (dále jen **vyhláška**), pro něž se stanovuje míra poklesu pracovní schopnosti 35%, tj. v polovině daného procentního rozmezí (30-40%) a tato procentní míra ve smyslu § 3 a 4 vyhlášky nebyla změněna. Také bylo uvedeno, že žalobkyně byla dne 19.1.2023 posouzena lékařem OSSZ i nadále invalidní pro invaliditu druhého stupně (od 2.9.2021), což dle lékařky ČSSZ bylo posudkově proklientsky nadhodnoceno.
3. V **žalobě** žalobkyně vyjádřila nesouhlas s napadeným rozhodnutím, protože dle ní posudkový lékař učinil závěr o tom, že již není invalidní pro invaliditu druhého stupně, nýbrž pro invaliditu v prvním stupni, aniž by podrobněji zkoumal její reálný fyzický a duševní zdravotní stav a zohlednil veškerá její onemocnění. Na přezkum nebyla přizvána, takže i lékař si nemohl učinit odpovídající představu o jejím zdravotním postižení, odpůrce její zdravotní stav nevyšetřil celých 11 let, během nichž se její stav výrazně zhoršil. Konečné rozhodnutí o tom, že jí má náležet invalidní důchod pro invaliditu I. stupně tak rozhodně nekoresponduje s jejím reálným zdravotním stavem a průčesností. Také žalobkyně zdůraznila, že odpůrce upozadil její psychiatrická onemocnění, v důsledku nich byla od roku 2013 již 7x hospitalizovaná v psychiatrických nemocnicích. Pro současný špatný psychický stav zřejmě v blízké době nastoupí na dobrovolnou hospitalizaci v Psychiatrické nemocnici v Dobřanech. Dále poukázala na silnou závislost na opiátech, které jsou jí medikovány již 12 let, proto není schopna ze všech těch důvodů aktuálně vykonávat žádnou pracovní činnost. Dle žalobkyně bylo rozhodnutí vydáno na základě nesprávného a nedostatečně zjištěného skutkového stavu, proto požadovala zrušení rozhodnutí ze dne 20.1.2023 i 18.5.2023 a uložit žalované, aby znovu rozhodla.
4. **Žalovaná dne 27.7.2023** ve svém vyjádření k žalobě mimo jiné uvedla, že s ohledem na námitky žalobkyně navrhuje důkaz posudkem příslušné Posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí (dále jen **komise** či **PK MPSV**) ve smyslu § 4 odst. 2 zákona č. 582/1991 Sb., která je povolána k posouzení zdravotního stavu a pracovní schopnosti pojištěnce pro potřeby přezkumného řízení, přičemž za současného stavu nadále setrvala na svém rozhodnutí ze dne 18.5.2023. Ze zasláního **dávkového spisu** vedeného žalovanou ohledně žalobkyně vyplývá, že napadené rozhodnutí ze dne 18.5.2023 bylo podle dodejky žalobkyni doručeno dne 22.5.2023. (Přes veškerou snahu se soudu nepodařilo nalézt žádost žalobkyně o změnu stupně invalidity ze dne 9.12.2022 (*viz rozhodnutí ze dne 20.1.2023*), založeno je podání žalobkyně ze dne 16.2.2023 nazvané „odvolání ve věci zamítnuté žádosti o zvýšení stupně invalidity“ a dále pouze žádost o invalidní důchod sepsaná dne 29.8.2012.)
5. Z obsahu vyžádaného **posudkového spisu** Okresní správy sociálního zabezpečení (dále jen

OSSZ) Plzeň-město vedeného ohledně žalobkyně a v něm založeného záznamu o jednání a posudku o invaliditě této OSSZ ze dne 19.1.2023 soud zjistil, že žalobkyně byla uznána nadále invalidní pro invaliditu druhého stupně (od 2.9.2021) s tím, že rozhodující příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu s nejvýznamnějším dopadem na pokles pracovní schopnosti je zdravotní postižení uvedené v kapitole XIII, odd. E, položce 1c) přílohy vyhlášky, pro něž byla stanovena míra poklesu pracovní schopnosti 40% a vzhledem k dalšímu postižení zdravotního stavu byla podle § 3 odst. 1 citované vyhlášky zvýšena tato hodnota o 10% na celkových 50%. Dále ze záznamu o jednání a posudku o invaliditě vypracovaného v řízení o námitkách dne 2.5.2023 ČSSZ-pracoviště pro Prahu a Střední Čechy vyplývá, že žalobkyně nebyla nadále uznána invalidní pro invaliditu druhého stupně, ale byla uznána invalidní pro invaliditu prvního stupně dle § 39 odst. 1 zákona s tím, že rozhodující příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu s nejvýznamnějším dopadem na pokles pracovní schopnosti je zdravotní postižení uvedené v kapitole XIII, odd. E, položce 1c) přílohy vyhlášky, pro něž byla stanovena míra poklesu pracovní schopnosti 35%; datum změny invalidity: 19.1.2023, tj. dnem jednání OSSZ.

6. V této projednávané věci se jedná o dávku podmíněnou zdravotním stavem a v takovém případě je rozhodnutí soudu závislé především na odborném lékařském posouzení. Ve správním soudnictví ve věcech důchodového pojištění posuzují zdravotní stav a pracovní schopnost pojištěnců PK MPSV, jak vyplývá z § 4 odst. 2 zák. č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, v platném znění. Z těchto důvodů požádal soud PK MPSV – pracoviště v Plzni o vypracování posudku, který byl vypracován po **jednání konaném dne 22.11.2023** za účasti odborného lékaře z oboru psychiatrie (žalobkyně nebyla přítomna). Z obsahu tohoto posudku soud mimo jiné zjistil, že **k datu vydání napadeného rozhodnutí (18.5.2023) byla žalobkyně invalidní dle § 39 odst. 1 zákona, šlo o invaliditu třetího stupně dle § 39 odst. 2 písm. c) zákona**, neboť šlo o pokles pracovní schopnosti z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu nejméně o 70%. Datum vzniku/změny invalidity bylo **stanoveno dnem psychiatrického vyšetření 11.4.2023** a platnost stanovena trvale vzhledem k dosavadnímu průběhu onemocnění, progresi komorbidit a věku. Komise uvedla, že dle doložené zdravotní dokumentace a konzultace psychiatra při jednání komise byl zjištěn dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav žalobkyně, jehož rozhodující příčinou je chronický subkompenzovaný smíšený anxiózně depresivní syndrom, středně těžký až těžký. Od r. 2012 do současnosti nutnost 5x psychiatrické hospitalizace, v r. 2023 opět progresse se známkami mikromanie, narcistického rozpadu, neschopnost sociálního kontaktu a vazeb, opakované sebepoškozování, v anamnéze suicidální tendence. Přes zavedenou léčbu nedochází k výraznějšímu zlepšení, stav je nestabilní, kapacita pro zátěž sociální nebo fyzickou je minimální. I vzhledem ke komorbiditám (zejm. progredující cervikobrachiální a lumboischiadický syndrom, vynucující si letitou opiátovou clonu) neschopna pracovního zařazení. Komise uvedla, že není v souladu s posudkovým hodnocením OSSZ ani námitkového řízení a konstatovala, že se jedná o onemocnění svým funkčním dopadem srovnatelné s afektivní poruchou s těžkým funkčním postižením, s depresivními epizodami bez psychotických příznaků, chronickými, léčebně rezistentními depresiemi, s opakovaným výskytem depresivních epizod s občasnými hypomanickými epizodami, vedoucími k poskytování ústavní péče v nemocnici nebo odborném léčebném ústavu, výkon většiny denních aktivit podstatně omezen. Míra poklesu pracovní schopnosti byla zhodnocena 60% dle kapitoly V (*duševní poruchy a poruchy chování*), položky 4d), přílohy k vyhlášce s ohledem na všechna zdravotní postižení, která mají vliv na pokles pracovní schopnosti.

Vzhledem k tomu, že žalobkyně není schopna využívat dosažené vzdělání, zkušenosti a znalosti, pokračovat v předchozí výdělečné činnosti, dle § 3 odst. 2 citované vyhlášky se zvyšuje tato hodnota o 10%, takže celková míra poklesu pracovní schopnosti činí 70%, proto již nejde o invaliditu druhého stupně, jde o invaliditu třetího stupně dle § 39 odst. 2) písm. c) citovaného zákona. (*Stejnopis posudku byl doručen žalobkyni i žalované.*)

7. **S účinností od 1.1.2010 je stanoveno v § 39 zákona následující:**

(1) Pojištěnec je invalidní, jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu nastal pokles jeho pracovní schopnosti nejméně o 35 %.

(2) Jestliže pracovní schopnost pojištěnce poklesla

a) nejméně o 35 %, avšak nejvíce o 49 %, jedná se o invaliditu prvního stupně,

b) nejméně o 50 %, avšak nejvíce o 69 %, jedná se o invaliditu druhého stupně,

c) nejméně o 70 %, jedná se o invaliditu třetího stupně.

(3) Pracovní schopností se rozumí schopnost pojištěnce vykonávat výdělečnou činnost odpovídající jeho tělesným, smyslovým a duševním schopnostem, s přihlédnutím k dosaženému vzdělání, zkušenostem a znalostem a předchozím výdělečným činnostem. Poklesem pracovní schopnosti se rozumí pokles schopnosti vykonávat výdělečnou činnost v důsledku omezení tělesných, smyslových a duševních schopností ve srovnání se stavem, který byl u pojištěnce před vznikem dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu.

8. **V § 3 odst. 2 uvedené vyhlášky je stanoveno:** V případě, že dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav pojištěnce má takový vliv na jeho schopnost využívat dosažené vzdělání, zkušenosti a znalosti, na schopnost pokračovat v předchozí výdělečné činnosti nebo na schopnost rekvalifikace, že pokles pracovní schopnosti pojištěnce je větší, než odpovídá horní hranici míry poklesu pracovní schopnosti u příčiny, popřípadě rozhodující příčiny dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu, lze tuto horní hranici zvýšit až o 10 procentních bodů. V této věci podmínky pro zvýšení míry poklesu pracovní schopnosti byly shledány PK MPSV, jak uvedeno shora.

9. **Dle § 38 písm. a) zákona** má pojištěnec nárok na invalidní důchod, jestliže nedosáhl věku 65 let nebo důchodového věku, je-li důchodový věk vyšší než 65 let, a stal se invalidním a získal potřebnou dobu pojištění, pokud nesplnil ke dni vzniku invalidity podmínky nároku na starobní důchod podle § 29, popřípadě, byl-li přiznán starobní důchod podle § 31, pokud nedosáhl důchodového věku.

10. **Dle § 4 odst. 1 písm. a) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen s.ř.s.),** soudy ve správním soudnictví rozhodují o žalobách proti rozhodnutím vydaným v oblasti veřejné správy orgánem moci výkonné, orgánem územního samosprávného celku, jakož i fyzickou nebo právnickou osobou nebo jiným orgánem, pokud jim bylo svěřeno rozhodování o právech a povinnostech fyzických a právnických osob v oblasti veřejné správy, (dále jen správní orgán). Ve věcech důchodového pojištění rozhoduje specializovaný samosoudce, který má práva a povinnosti předsedy senátu (§ 31 odst. 2, 3 s.ř.s.).

11. **Podle § 76 odst. 1 písm. a), b) s.ř.s.** soud zruší napadené rozhodnutí pro vady řízení bez jednání rozsudkem pro nepřezkoumatelnost spočívající v nesrozumitelnosti nebo nedostatku důvodů rozhodnutí a proto, že skutkový stav, který vzal správní orgán za základ napadeného rozhodnutí, je v rozporu se spisy nebo v nich nemá oporu anebo vyžaduje rozsáhlé nebo zásadní doplnění.

12. **Dle § 78 odst. 1 věta první, odst. 3, 4 a 5 s.ř.s.** je-li žaloba důvodná, soud zruší napadené rozhodnutí pro nezákonnost nebo pro vady řízení. Zrušuje-li soud rozhodnutí, podle

okolností může zrušit i rozhodnutí správního orgánu nižšího stupně, které mu předcházelo a soud přihlíží ve vztahu k žalobním bodům na rozhodnutí uvedených správních orgánů jako na jeden celek. Zruší-li soud rozhodnutí, vysloví současně, že se věc vrací k dalšímu řízení žalovanému, a právním názorem, který vyslovil soud ve zrušujícím rozsudku nebo rozsudku vyslovujícím nicotnost, je v dalším řízení správní orgán vázán. Podle § 75 odst. 1 s.ř.s. je pro soud rozhodující skutkový a právní stav, který tu byl v době rozhodování správního orgánu, tj. v této věci k datu 18.5.2023, a je povinen přezkoumat napadený výrok v mezích žalobních bodů uvedených v žalobě (§ 75 odst. 2 věta první s.ř.s.).

13. Žalobkyně se podanou žalobou domáhala změny stupně invalidity o zvýšení stupně invalidity z druhého na třetí stupeň s ohledem na její zdravotní stav z důvodů v ní uvedených. Po doručení posudku PK MPSV ze dne 22.11.2023 shora citovaného má soud za prokázané, že k datu vydání napadeného rozhodnutí žalované byla žalobkyně nadále invalidní, ale nikoli pro invaliditu prvního stupně či druhého stupně, ale pro invaliditu třetího stupně, proto je žaloba podaná důvodně. Za této situace **soud napadené rozhodnutí žalované ze dne 18.5.2023 bez jednání rozsudkem zrušil a věc vrátil k dalšímu řízení žalované (výrok I. rozsudku)** pro vady řízení (§ 78 odst. 1, 4 s.ř.s.) spočívající v nedostatečném posudkovém zhodnocení zdravotního stavu žalobkyně. Správní orgán si neopatrily ve správním řízení takové důkazy, které by prokázaly skutečný stav věci, jelikož dle posudku PK MPSV je žalobkyně nadále invalidní, ale od 11.4.2023 se jedná o invaliditu třetího stupně, jak požadovala žalobkyně, neboť míra poklesu pracovní schopnosti odpovídá celkem 70%. Předmětný nedostatek byl způsoben zejména při vypracování podkladového rozhodnutí ohledně zdravotního stavu žalobkyně na ČSSZ, pracoviště pro Prahu a Střední Čechy, kdy nebyla nadále uznána invalidní pro dosavadní invaliditu druhého stupně, ale toliko pro invaliditu prvního stupně, neboť jí byla přiznána míra poklesu pracovní schopnosti pouze 35%. Proto bylo rozhodnutím žalované ze dne 18.5.2023 rozhodnuto o změně rozhodnutí ze dne 21.1.2023, jak uvedeno shora, s tím, že ode dne 24.6.2023 se snižuje žalobkyni výše invalidního důchodu pro invaliditu druhého stupně na invalidní důchod pro invaliditu prvního stupně.
14. Po právní moci tohoto rozsudku bude proto vycházet žalovaná ze zjištění, že žalobkyně je nadále invalidní nikoli pro invaliditu prvního stupně, ale již od 11.4.2023 se jedná o invaliditu třetího stupně, o čemž vydá rozhodnutí, které bude mimo jiné obsahovat i důvod vydání rozhodnutí – tj. změna stupně invalidity z druhého na třetí stupeň od 11.4.2023, a tedy i nárok na výplatu invalidního důchodu při splnění zákonných podmínek, čímž bude realizován i rozsudek Krajského soudu v Plzni č.j. 16Ad 19/2023-60 ze dne 1.12.2023. Právním názorem soudu je žalovaná vázána, jak vyplývá z § 78 odst. 5 s.ř.s.
15. Soud ještě dodává, že postup žalované nebyl v tomto případě v souladu s právní úpravou, jelikož žalobkyně podala žádost o změnu stupně invalidity a protože dle posudku OSSZ Plzeň-město ze dne 19.1.2023 nedošlo ke změně stupně invalidity, bylo vydáno rozhodnutí ze dne 20.1.2023, jímž byla předmětná žádost žalobkyně správně zamítnuta. Poté však v řízení o námitkách dle posudku lékaře ČSSZ ze dne 2.5.2023 se u žalobkyně nejednalo o invaliditu druhého, ale toliko prvního stupně, když změna stupně byla stanovena dnem 19.1.2023, tj. dnem jednání OSSZ. V takovém případě mělo být vydáno pouze rozhodnutí o zamítnutí námitek žalobkyně proti rozhodnutí ze dne 20.1.2023, čímž by bylo rozhodnuto o její žádosti o změnu stupně invalidity. Dále mělo být zahájeno z moci úřední nové řízení o posouzení stupně invalidity žalobkyně s ohledem na závěry posudku lékaře ČSSZ ze dne 2.5.2023 a po posouzení jejího zdravotního stavu vydat rozhodnutí např. o snížení stupně

invalidity, pokud by pro toto rozhodnutí byly splněny zákonné podmínky. Rozhodnutím ze dne 18.5.2023 totiž žalovaná o předmětné žádosti žalobkyně rozhodla výrokem I., avšak výrok II. nemá za dané situace opodstatnění, neboť se v řízení nejednalo o kontrolu stupně invalidity. Nelze proto souhlasit s názorem, že postup ohledně snížení stupně invalidity a invalidního důchodu obsažený v rozhodnutí ze dne 18.5.2023, je v souladu s platnou právní úpravou.

16. Nad rámec soud podotýká, že v posudku PK MPSV ze dne 22.11.2023 na straně 5 v části „Předchozí posudková jednání ve věci řízení o invaliditě“ je uvedena věta začínající a končící slovy: „Posuzovaná nebyla uznána invalidní v žádném stupni Zánik invalidity k 12.9.2022“, která se evidentně vůbec netýká této věci.
17. O náhradě nákladů řízení (**výrok II. rozsudku**) bylo rozhodnuto dle § 60 odst. 1 s.ř.s. věta první, podle něhož má účastník, který měl ve věci plný úspěch právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil, proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Úspěšná žalobkyně však nepožadovala žádné náklady tohoto řízení, proto bylo rozhodnuto, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat do dvou týdnů po jeho doručení kasační stížnost u Nejvyššího správního soudu se sídlem Moravské náměstí 6, 657 40 Brno, který o kasační stížnosti rozhoduje. Lhůta je zachována, byla-li kasační stížnost podána u Krajského soudu v Plzni. Jestliže kasační stížnost ve věcech, v nichž před krajským soudem rozhodoval specializovaný samosoudce, svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele, odmítne ji Nejvyšší správní soud pro nepřijatelnost. (§ 12 odst. 1, § 102, § 104a odst. 1, § 106 odst. 2 a 4 s.ř.s.).

Plzeň 1. prosince 2023

JUDr. Alena Hocká v.r.
samosoudkyně